

Yetişkinlerin Aile İklimi ile Mutluluk Korkuları Arasındaki İlişkilerinin İncelenmesi

Examining the Relationships Between Adults' Family Climate and Their Fears of Happiness

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, yetişkinlerin aile iklimi ile mutluluk korkuları arasındaki ilişkileri incelemeyi hedeflemektedir. Araştırmada nicel araştırmalardan olan yordayıcı korelasyon modele yer verilmiştir. Araştırmanın katılımcıları İstanbul ilindeki 470 yetişkin bireyden oluşmaktadır. Verilerin elde edilmesinde “Aile İklimi Ölçeği” ile “Mutluluk Korkusu Ölçeği” kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki farklılıkları belirleyebilmek adına iki değişkenli karşılaştırmalarda normal dağılım gerçekleştiği için t testi, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre aile iklimi t-testi sonuçlarına göre; evli bireylerin, bekar bireylere göre aile iklimi puanlarında farklılaşma mevcuttur. Araştırma bulgularına göre yaş, gelir durumu, eğitim durumu ebeveyn birliktelik durumuna göre anlamlı farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre aile iklimi ölçek puanları ile mutluluk korkusu ölçek puanları arasında negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Korelasyon teknikleri ile bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenlerin etkileri yordamaya yönelik çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Aile iklimi ölçeği alt boyutları olan aile içi ilişkiler ve kuşaklararası otorite mutluluk korkusunu anlamlı bir şekilde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yetişkin, Aile İklimi, Mutluluk, Mutluluk Korkusu

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the relationships between adults' family climate and their fear of happiness. The predictive correlation model, which is one of the quantitative studies, was included in the research. The participants of the research consist of 470 adults in Istanbul. "Family Climate Scale" and "Fear of Happiness Scale" were used to obtain the data. In order to determine the differences between variables, t test was used because normal distribution occurs in bivariate comparisons, and one-way analysis of variance (ANOVA) was used for comparisons of more than two groups. According to the research findings, family climate t-test results; There is a difference in the family climate scores of married individuals compared to single individuals. According to the research findings, it has been determined that there are significant differences according to age, income level, education level and parental partnership status. According to the research findings, a negative relationship was found between family climate scale scores and fear of happiness scale scores. Multiple regression analysis was used to predict the effects of independent variables and dependent variables with correlation techniques. It was concluded that the sub-dimensions of the family climate scale, intra-family relations and intergenerational authority, significantly predicted the fear of happiness.

Keywords: Adult, Family Climate, Happiness, Fear of Happiness

GİRİŞ

Toplumsal bir yapı olan aile, geçmişten günümüze doğru yapısal ve biçimsel değişimler geçirirse de varlığını sürdürmüştür. Bununla birlikte aile kavramı sosyal kültürel ve politik pek çok durumda odak noktası haline gelmiştir. Toplumlar hayatları boyunca bir arada yaşamakta ve bunun sonucunda sosyal, kültürel bir etkileşimle hayatlarını sürdürmeye çalışmakta ve bu etkileşimin sonucunda anne, baba ve çocuktan oluşan en küçük yapı olan aile karşımıza çıkmaktadır. Türk dil kurumunda “aile” kavramı bireylerin evlilik ve kan bağına dayalı doğan, karı, koca, çocuklar ve kardeşlerden oluşan ilişkiler şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2024).

Aile İklimi; aile üyelerinin birbirleri ile olan iletişimi, ilişkileri ve kültürel değerleri aktarmasıdır. Aile iklimi, kavramı ilk defa İngiltere’de ortaya atılmıştır. Aile iklimi, aile üyelerinin birbirleriyle olan ilişki düzeyleri, sosyal ilişkileri ve sahip oldukları değerleri aktaran psikolojik bir kavramdır (Björnberg ve Nicholson, 2007). Aile iklimi, ailenin içinde bulunduğu psikolojik atmosfer şeklinde ifade edilmiş, bunun yanı sıra aile iklimini kişilerarası ilişkilerin, aile birlikleri, aile yapısının ve sosyal faaliyetlerin kalitesini içerdiğini belirtmişlerdir (Van Steijn vd., 2015) Gönül ve diğerleri (2018) aile iklimini, aile üyelerinin birbirleri arasındaki bağların zamanla değişime olsa da

Seda Tortumlu¹
M. Yüksel Erdoğan²

How to Cite This Article

Tortumlu, S. & Erdoğan, M. Y. (2024). “Yetişkinlerin Aile İklimi ile Mutluluk Korkuları Arasındaki İlişkilerinin İncelenmesi” International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:10, Issue:9; pp:1573-1582. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13841850>

Arrival: 17 July 2024

Published: 30 September 2024

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0009-0006-1758-9845

² Prof. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0000-0001-6403-5630

kuşaklar arasında süreklilik olduğunu ve aile iklimi kuşakların bağlarını da etkilediğini ifade etmişlerdir. Ailenin gelişmesinde, birbirine karşı beklenti oluşturmada ailenin kuralları ve değerleri aile sisteminde düzenliliği sağlar ayrıca nesillere aktararak kültürel birliğin oluşmasında etkili olduğu söylenebilir (Goldberg ve Goldberg, 2008).

İnsanlar hangi kültürden, eğitim seviyesinde ya da yaşta olursa olsun mutluluk duygusuna ihtiyaç duyar ve mutlu olmak için çaba gösterirler. Bunun yanı sıra mutluluk kültürel farklılıklarda kendisini göstermektedir. Bazı kültürlerde mutluluk olumlu bir düşünce iken bazı toplumlarda ise mutluluk ulaşılmak istenmeyen bir duygu bir hedef olarak görmektedir. Birey olumlu duyguların sonucunda olumsuz bir durumla karşılaşacağını inanmakta ve bireyde mutluluk korkusu oluşabilmektedir. Mutluluk korkusunu bireyin çok mutlu olduğu bir zamandan sonra bir şey olacağı duygusuna kapılması ve mutluluktan kaçınması şeklinde ifade etmişlerdir (Joshano, 2013; Joshano ve Weijers, 2014).

Mutluluk korkusu, bireyin inanç sistemini, olumlu duygularını kötü bir şekilde etkileyebileceğini belirtmiştir (Yıldırım, 2019). Gilbert ve diğerleri (2013) mutluluk konusunda olumsuz bir bakış açısına sahip bireylerin olumlu duygulardan kaçınılması gerektiğini belirttiği ayrıca neşe, mutluluk, nezaket ve sevgi gibi duyguların sonunda olumlu olmayacağını ve bu duygulardan korkulması gerektiğini belirtmişlerdir. Mutluluk korkusu diğer kültürlerde farklılık göstermektedir ve bu açıdan bakıldığında korkunun mutluluğun kişiye eşlik etme biçimiyle oluşumunda mutluluk korkusunun durumu ile aynı olduğu, bu durumla birlikte korku durumunun aşırı sevinç hali ile daha sonradan oluşan üzüntü verecek herhangi bir durumla da beraber yaşanan inanç durumuna ilişkin olduğu düşünülebilir (Gilbert vd., 2013; Joshano, 2013). Bireyin kişilik özelliğinin mutluluğu etki edebileceği, yapılan çalışmada dışa dönük kişilik özelliklerine sahip bireylerin daha az nevroitik kişilik özellikleri gösterdiğini ve bu kişilik özelliklerine sahip bireylerin daha mutlu oldukları çevrelerindeki yaşam olaylarına daha çok uygun biçimde tepki veren ve bu tepkilere bağlı uygun duygu sistemi bilincine sahip olduklarını vurgulamıştır (Diener ve Seligman, 2002).

Bu araştırmanın aile iklimini, aile iklimi alt boyutlarını ve mutluluk korkusuyla ilişkilerini ele almayı amaçlamaktadır. Mutluluk korkusuna neden olabilecek aile ikliminin alt boyutları tespit edilerek gerekli önlemlerin alınması konusunda bu çalışmanın özel öneme sahip olduğu ve araştırmacılara fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte aile ikliminin alt boyutları ve mutluluk korkusunun farklı demografik değişkenlere göre farklılaşması ortaya konulacak ve bu bağlamda psikolojik destek gerektirecek bireylerin teşhis edilerek, bu araştırma bulgularının psikolojik danışmanlara, öğretmenlere ve literatüre katkı sağlaması açısından önemlidir.

Bu araştırma ile yetişkinlerin aile iklimi aile iklimi alt boyutları ile mutluluk korkusu arasındaki ilişkinin yaşa, medeni duruma, eğitim durumuna, Aile içi iletişime, Ebeveyn birliktelik durumuna, sosyoekonomik düzeyini ortaya konulması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu araştırmanın amacı yetişkinlerin aile iklimi ile mutluluk korkusu arasındaki ilişkilerinin ortaya koymak amaçladığından araştırma nicel ilişkisel tarama modeliyle ele alınmıştır.

Katılımcılar

Bu çalışmadaki katılımcılar İstanbul ilinde ikamet eden gönüllü yetişkinler tarafından oluşmaktadır. Katılımcıların 260'si kadın (% 55.3), 210'u (% 44.7) erkek olmak üzere toplam da 470 yetişkin bireyden oluşmaktadır. Katılımcıların 18-22 yaş aralığı 146 (%31.1), 23-27 yaş aralığı 50 (%10.6), 28-31 yaş aralığı 67 (%14.3), 32-35 yaş aralığı 207 (%44.0) oluşturmaktadır. Algılanan sosyo-ekonomik durumu düşük gelirli aile 81 (% 17.2), orta gelirli aile 280 (% 59.6), yüksek gelirli aile 109 (%23.2) oluşturmaktadır. Eğitim durumu İlkokul-ortaokul olan 60 (% 12.8), Lise 62 (% 13.2), Lisan ve lisansüstü 348 (% 74.0) bireyden elde edilmiştir. Medeni durumu Bekar olan 256 (% 54.5), evli olan 214 (% 45.5) bireyden elde edilmiştir. Bireylerin Ebeveyn birliktelik Evli ve beraber 321 (% 68.3), boşanmış 46 (% 9.8), Evli ama ayrı ev 43 (% 9.1), Biri vefat etmiş 60 (% 12.8) oluşturmaktadır. Katılımcılara çevrim içi yollarla İstanbul İlinde ikamet eden 18-35 yaş aralığındaki yetişkin bireylere uygulanmıştır. Bu çalışmada kolay örneklem yöntemi ile katılımcılar seçilmiş ve ölçekler uygulanıp bu bireyler çalışmaya dahil edilmiştir.

Tablo1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik değişkenler	Gruplar	%
Cinsiyet	Kadın	55.3
	Erkek	44.7
Yaş	18-22	31.1
	23-27	10.6
	28-31	14.3
	32-35	44.0
Büyüdüğünüz yer	Köy-kırsal	16.4
	ilçe	19.4
	İl	64.3
Algılanan maddi durum	Düşük	17.2
	Orta	59.6
	Yüksek	23.2
Eğitim durumunuz	İlkokul-ortaokul	12.8
	Lise	13.2
	Lisans ve lisansüstü	74.0
Medeni durumu	Bekar	54.5
	Evli	45.5
Ebeveyn birliktelik	Evli ve beraber	68.3
	Boşanmış	9.8
	Evli ama ayrı ev	9.1
	Biri vefat etmiş	12.8

Veri Toplama Araçları

Aile İklimi Ölçeği: Björnberg ve Nicholson (2007) tarafından oluşturulan Aile İklim ölçeği, Gönül ve ark., (2018) Türkçeye uyarlanmasını yapmıştır. Aile iklimi ölçeği 34 madde, 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Aile ikliminin bu alt boyutlarına yönelik oluşan madde sayıları; aile içi ilişkisel “21 madde”, kuşaklar arası otoriter “7 madde”, ve bilişsel uyum “6 madde” den oluşmaktadır. Aile iklimi ölçeği puanlama biçimi 5’li likert tipi derecelendirmeye sahiptir. “1” kesinlikle katılmıyorum, “2” katılmıyorum, “3” kararsızım, “4” katılıyorum, “5” kesinlikle katılıyorum şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 34 ve en yüksek puan 170 arasında değişmektedir. Aile iklimi ölçeği cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve 34 madde için .91 şeklinde bulunmuştur. Aile iklimi alt boyutlarının kendi içinde güvenilirlik değeri aile içi ilişkisel alt boyut için .94, kuşaklar arası otoriter alt boyut için .87 ve bilişsel uyum alt boyut için .87 olarak hesaplanmıştır. Aile iklimi ölçeğinin geçerliliği için faktör analizinden test edilmiş ve uyum değerleri anlamlı düzeyde olduğu görülmüştür (Gönül vd., 2018). Bu çalışmada kullanılan ölçeğin iç tutarlılık Cronbach alfa değeri yeniden hesaplanmış ve aile iklimi ölçeği değeri .92 olarak tespit edilmiştir. Aile iklimi ölçeği alt boyutları olan aile içi ilişkiler iç tutarlılık cronbach alfa değeri .94 kuşaklararası otorite iç tutarlılık cronbach alfa değeri .71 bilişsel uyum iç tutarlılık cronbach alfa değeri .77 olarak yeniden hesaplanmıştır.

Mutluluk Korkusu Ölçeği: Joshanloo (2013) tarafından geliştirilmiş olan Mutluluk Korkusu Ölçeğini Türkçe ’ye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini çalışmasını Demirci ve ark., (2016) tarafından oluşturulmuştur. Mutluluk korkusu ölçeği 5 madde tek boyuttan oluşmaktadır. Mutluluk korkusu ölçeği yetişkin bireylere uygulanmaktadır. Ölçek 7’li likert tipi puanlama derecelendirme şeklindedir. Mutluluk korkusu ölçeği puanlaması “1” kesinlikle katılmıyorum, “7” ise kesinlikle katılıyorum puanlanmaya sahiptir. Mutluluk korkusu ölçeğinden alınan maksimum puan “35”, minimum puan ise “5” tir. Mutluluk korkusu ölçeği puanları yükseldikçe mutluluk korkusunda artmaktadır. Mutluluk korkusu ölçeği yönelik yapılan geçerlilik analiz sonuçlarına göre uyumunu belirlemek amacıyla yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda hesaplanan uyum indeksi değerleri kabul edilebilir düzeyde tespit edilmiştir. Mutluluk korkusu ölçeğindeki maddelerin faktör yükleri değerlerine bakıldığında bu oran .71 ile .92 arasında olduğunu tespit etmiştir. Mutluluk korkusu iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı değerine bakıldığında .90, test- tekrar test güvenilirlik katsayısı ise .78 olarak hesaplanmıştır (Demirci vd., 2016). Bu çalışmada kullanılan ölçeğin iç tutarlılık Cronbach alfa değeri yeniden hesaplanmış ve .88 değeri bulunmuştur.

İşlem ve verilerin analizi

Araştırma, İstanbul ilinin farklı ilçelerinde ikamet eden 18-35 yaş aralığındaki yetişkilere elde edilmiştir. Bu çalışmada kullanılan aile iklimi ölçeği ile mutluluk korkusu ölçeği oluşturan yazarlardan gerekli izinleri araştırma öncesinden alınmış ve katılımcılara uygulanmıştır. Araştırmanın kapsamını amaçlayan kısa bilgi verildikten sonra uygulamaları için 20-25 dakika arasında bir süre verilmiştir.

Aile iklimi ölçeği toplam puanları ile alt boyutlardan elde edilen toplam puanların normallik testi yapılmış ve basıklık değeri .568 ile .225 arasında çarpıklık değeri ise -.707 ile .113 arasında bulunmuştur. Aile iklimi alt boyut olan aile içi ilişkileri basıklık değeri .068 ile .225 arasında çarpıklık değeri -.740 ile .113 arasında, kuşaklararası

otorite alt boyut basıklık değeri .033 ile .225 arasında çarpıklık değeri -.258 ile .113 arasında, bilişsel uyum alt boyut basıklık değeri -.098 ile .225 arasında çarpıklık değeri -.379 ile .113 arasında bulunmuştur. Mutluluk Korkusu toplam puanların normallik testi yapılmış basıklık değeri -.090 ile .225 çarpıklık değeri .757 ile .113 arasında bulunmuştur. Bachman (2004) göre normal bir dağılımda basıklık ve çarpıklık değerleri ± 2 arasında bulunan değerler normalliğe uygun olduğunu ifade etmiştir. Bu çalışmada elde edilen verilere bakıldığında normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Bu çalışmada ikili değişkenler için “İlişkili t-Testi” uygulanmıştır. Bu çalışma da ikiden fazla değişkenler için “ANOVA” test analizi uygulanmıştır. Bu araştırmadaki aile iklimi, aile iklimi alt boyutları ve mutluluk korkusu değişkenlerinin birbirleri ile ilişkilerin incelenmesi için Korelasyon katsayısı analizi kullanılmıştır. Regresyon yöntemi kullanılarak aile iklimini ve mutluluk korkusunu yordama da anlamlı katkı sağlayan değişkenler tespit edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında betimsel istatistik, t-test, anova, korelasyon değerleri ve aşamalı regresyon analiz bulgularına yer verilmiştir. Aile iklimi, aile iklimi alt boyutu ve mutluluk korkusu ölçeklerinden elde edilen puanların istatistiksel veriler Tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 2: Aile İklimi Ölçeği, Aile İklimi Alt Boyutları ve Mutluluk Korkusu Ölçeğine İlişkin Betimsel İstatistiksel Değerler (N=470)

Ölçek	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart S.
Aile İklimi	50.00	160.00	122.02	20.20
Mutluluk korkusu	5.00	35.00	14.69	7.44
Aile İçi İlişkiler	28.00	105.00	81.08	15.82
Kuşaklararası Otorite	7.00	35.00	22.04	4.87
Bilişsel Uyum	6.00	29.00	18.89	4.59

Tablo 2’de bakıldığında aile iklimi ölçeğinden elde edilen puanların aritmetik ortalaması 122.02, standart sapma değeri ise 20.20, aile iklimi alt boyutları olan aile içi ilişkiler aritmetik ortalaması 81.08, standart sapma değeri 15.82, kuşaklararası otorite alt boyut aritmetik ortalaması 22.04, standart sapma değeri 4.87, bilişsel uyum alt boyut aritmetik ortalama değeri 18.89, standart sapma değeri 4.59, mutluluk korkusu ölçeği aritmetik ortalaması 14.49, standart sapma değeri 7.44 olarak hesaplanmıştır.

Aile İklimi Ölçeği ve Mutluluk Korkusu Ölçeğin Puanlarının Medeni Durum Göre Farklılaşma Durumu Tablo 3’te bulunmaktadır.

Tablo 3: Aile İklimi Ölçeği ve Mutluluk Korkusu Ölçeğin Puanlarının Medeni Durum Göre Farklılaşma Durumu

Değişkenler	Medeni durum	N	X±S	Sd	t	p
Aile iklimi	Bekar	256	118.95±21.07	468	-3.6	.000
	Evli	214	125.70±18.49			
Mutluluk korkusu	Bekar	256	15.22±7.43	468	1.7	.089
	Evli	214	14.05±7.41			

Tablo 3’e bakıldığında yetişkin bireylerin aile iklimi ölçek puanları medeni durum değişkenine yönelik anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmüştür [$t(468)=-3.6, p<.05$].

Evli bireylerin aile iklimi ($\bar{X}=125.70$) bekar bireylere göre ($\bar{X}=118.95$) anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Bireylerin mutluluk korkusu ölçek puanları medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir [$t(468)=-0.5, p>.05$].

Yetişkin Bireylerin Aile İklimi Ölçeğinden Aldığı Puanların Bazı Değişkenlere Göre Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Yetişkin Bireylerin Aile İklimi Ölçeğinden Aldığı Puanların Bazı Değişkenlere Göre Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları

Aile iklimi ölçeği

D		N	X±S	VK	KT	Sd.	KO	F	p
Yaş	18-22	146	117.14±20.80	GA	6795.753	3	22.652	5.7	.001
	23-27	50	119.26±20.47	Gİ	184654.888	466	39.625		
	28-31	67	123.34±18.46	T	191450.640	469			
	32-35	207	125.71±20.20						
Gelir durumu	Düşük	81	108.77±19.05	GA	18057.986	2	9028.993	21.34	.000
	Orta	280	123.85±19.32	Gİ	173392.654	467	371.290		
	Yüksek	109	127.19±19.27	T	191450.640	469			
Eğitim durumu	İlkokul-ortaokul	60	105.51±16.09	GA	18771.801	2	9385.900	25.38	.000
	Lise	62	123.90±17.69	Gİ	172678.839	467	369.762		
	Lisans ve lisansüstü	348	124.54±19.96	T	191450.640	469			
Ebeveyn birliktelik	Evli ve beraber	321	124.05±20.00	GA	11824.512	3	3941.504	10.2	.000
	boşanmış	46	116.13±18.41	Gİ	179626.129	466	385.464		
	Evli ama ayrı ev	43	108.25±15.42	T	191450.640	469			
	Biri vefat etmiş	60	125.55±21.13						

Tablo 4'e bakıldığında yetişkin bireylerin aile iklimi ölçeği ortalamaları yaş değişkenine göre olumlu bir biçimde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır [f (3-469)=5.7, p<.05]. Yetişkin bireylerin 18-22 yaş aralığındaki bireyler (\bar{X} =117.14), 23-27 yaş aralığındaki bireyler (\bar{X} =119.26), 28-31 yaş aralığındaki bireyler (\bar{X} =123.34), 32-35 yaş aralığındaki bireyler (\bar{X} =125.71) ortalamaları hesaplanmıştır. Aile iklimi ölçek puanlarının grup içerisindeki farklılığı belirlemek amacıyla Scheffe testi sonuçlarına göre 32-35 yaş aralığındaki bireylerin 18-22 yaş aralığı, 23-27 yaş aralığı ve 28-31 yaş aralığı bireylerine göre aile iklimi puanları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Aile iklimi ölçeği ortalamaları bireyin gelir durumu değişkenine yönelik anlamlı bir biçimde farklılık olduğu bulunmuştur [f(2-469)=21.34, p<.05]. Bireylerin gelir durumu düşük ortalamaya sahip (\bar{X} =108.77), orta gelir düzey ortalamaya sahip (\bar{X} =123.85) ve yüksek gelir düzey ortalamaya sahip bireylerin (\bar{X} =124.34) puanları hesaplanmıştır. Aile iklimi ölçek puanlarının grup içerisindeki farklılığı belirlemek amacıyla Scheffe testi sonuçlarına göre yüksek gelir düzeyine sahip bireylerin düşük ve orta gelire göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur.

Bireylerin aile iklimi ölçek puanları eğitim durumu değişkenine yönelik anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu bulgularında göstermektedir [f(2-469)=25.38, p<.05]. İlkokul-ortaokul düzeyindeki bireylerin ortalaması (\bar{X} =105.51), lise düzeyindeki bireylerin ortalaması (\bar{X} =123.90) ve lisans ve lisansüstü bireylerin ortalaması (\bar{X} =124.54) şeklinde hesaplanmıştır. Aile iklimi ölçek puanlarının grup içerisindeki farklılığı belirlemek amacıyla Scheffe testi sonuçlarına göre lisans ve lisansüstü bireylerin puan ortalamaları bireylerin ilkokul-ortaokul ve lise puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu verilerine ulaşılmıştır.

Bireylerin aile iklimi ölçek puanları ebeveyn birliktelik değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmektedir [f(3-469)=10.2, p<.05]. Ebeveyn evli ve birlikte yaşayan bireylerin ortalaması (\bar{X} =124.05), boşanmış bireylerin ortalaması (\bar{X} =116.13), evli ama ayrı evde yaşayan bireylerin ortalaması (\bar{X} =108.25), ebeveyn biri vefat etmiş bireylerin ortalaması (\bar{X} =125.55), şeklinde hesaplanmıştır. Aile iklimi ölçek puanlarının grup içerisindeki farklılığı belirlemek amacıyla Scheffe testi sonuçlarına göre ebeveyni vefat etmiş bireylerin ortalamaları, evli ve birlikte olan, boşanmış olan, evli ama ayrı evde yaşamış bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu veriler sonucunda ulaşılmıştır.

Yetişkin Bireylerin Mutluluk Korkusu Ölçeğinden Aldığı Puanların Bazı Değişkenlere Göre Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları Tablo 5'te ele alınmıştır.

Tablo 5: Yetişkin Bireylerin Mutluluk Korkusu Ölçeğinden Aldığı Puanların Bazı Değişkenlere Göre Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları
Mutluluk Korkusu Ölçeği

D		N	X±S	VK	KT	Sd.	KO	F	p
Yaş	18-22	146	16.93±7.57	GA	1268.138	3	422.713	7.9	.000
	23-27	50	13.04±7.15	Gİ	24693.743	466	52.991		
	28-31	67	15.23±7.6	T	25961.881	469			
	32-35	207	14.69±7.44						
Gelir durumu	Düşük	81	17.74±7.22	GA	937.510	2	468.755	8.7	.000
	Orta	280	13.88±7.05	Gİ	25024.371	467	53.585		
	Yüksek	109	14.49±8.02	T	25961.881	469			
Eğitim durumu	İlkokul-ortaokul	60	19.00±6.1	GA	1393.920	2	696.960	13.24	.000
	Lise	62	12.7±6.2	Gİ	24567.961	467	52.608		
	Lisans ve lisans üstü	348	14.29±7.58	T	25961.881	469			
Ebeveyn birliktelik	Evli ve beraber	321	14.14±7.46	GA	643.716	3	214.572	3.9	.008
	boşanmış	46	15.82±6.6	Gİ	25318.165	466	54.331		
	Evli ama ayrı ev	43	18.04±7.9	T	25961.881	469			
	Biri vefat etmiş	60	14.23±6.9						

Tablo 5'e bakıldığında yetişkin bireylerin mutluluk korkusu ölçek puan ortalamaları yaş değişkenine göre ele alındığında anlamlı bir biçimde farklılaşma sonucu elde edilmiştir [$f(3-469)=7.9, p<.05$]. Yetişkin bireylerin 18-22 yaş aralığındaki bireyler ($\bar{X}=16.93$), 23-27 yaş aralığındaki bireyler ($\bar{X}=13.04$), 28-31 yaş aralığındaki bireyler ($\bar{X}=15.23$), 32-35 yaş aralığındaki bireyler ($\bar{X}=14.69$) ortalamaları hesaplanmıştır. Mutluluk korkusu ölçek puanlarının grup içerisindeki farklılığı belirlemek amacıyla Scheffe testi sonuçlarına göre 18-22 yaş aralığındaki bireylerin puan ortalamaları 23-27 yaş aralığı, 28-31 yaş aralığı ve 32-35 yaş aralığındaki bireylere göre mutluluk korkusu puanları anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Mutluluk korkusu ölçek puan ortalamaları bireyin gelir durumu değişkenine yönelik olumlu bir biçimde farklılaşma sonucu bulunmuştur [$f(2-469)=8.7, p<.05$]. Bireylerin gelir durumu düşük ortalamaya sahip ($\bar{X}=17.74$), orta gelir düzey ortalamaya sahip ($\bar{X}=13.88$) ve yüksek gelir düzey ortalamaya sahip bireylerin ($\bar{X}=14.49$) puanları hesaplanmıştır. Mutluluk korkusu ölçek puanlarının grup içerisindeki farklılığı belirlemek amacıyla Scheffe testi sonuçlarına göre düşük gelir düzeyine sahip bireylerin orta ve yüksek gelire göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bireylerin mutluluk korkusu ölçek puanları eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşma sonucu tespit edilmiştir [$f(2-469)=13.24, p<.05$]. İlkokul-ortaokul düzeyindeki bireylerin ortalaması ($\bar{X}=19.00$), lise düzeyindeki bireylerin ortalaması ($\bar{X}=12.7$) ve lisans ve lisansüstü bireylerin ortalaması ($\bar{X}=14.29$) şeklinde hesaplanmıştır. Mutluluk korkusu ölçek puanlarının grup içerisindeki farklılığı belirlemek amacıyla Scheffe testi sonuçlarına göre ilkokul-ortaokul düzeyindeki bireylerin ortalamaları, lise ve lisans-lisans üstü bireylerin ortalamalarına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Mutluluk korkusu ölçek puanlarının ebeveyn birliktelik değişkenine göre olumlu düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır [$f(3-469)=3.9, p<.05$]. Ebeveyn evli ve birlikte yaşayan bireylerin ortalaması ($\bar{X}=14.14$), boşanmış bireylerin ortalaması ($\bar{X}=15.82$), evli ama ayrı evde yaşayan bireylerin ortalaması ($\bar{X}=18.04$), ebeveyn biri vefat etmiş bireylerin ortalaması ($\bar{X}=14.23$), şeklinde hesaplanmıştır. Mutluluk korkusu ölçek puanlarının grup içerisindeki farklılığı belirlemek amacıyla Scheffe testi sonuçlarına göre ebeveyn evli ama ayrı yaşama puan ortalamaları evli ve birlikte olan, boşanmış olan ve ebeveyni vefat etmiş bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir.

Aile iklimi ölçeği, aile iklimi alt boyutları ve mutluluk korkusu ölçeği arasındaki ilişki sonuçları Tablo 6'da ele alınmıştır.

Tablo 6: Aile İklimi Ölçeği, Aile İklimi Alt Boyutları ve Mutluluk Korkusu Ölçeğindeki Puanların Ortalamaları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	1.	2.	3.	4.	5.
 sssjournal.com	International Social Sciences Studies Journal			 sssjournal.info@gmail.com	

<i>Aile İçi İlişkiler</i>	-				
<i>Kuşaklararası Otorite</i>	.155**	-			
<i>Bilişsel Uyum</i>	.574**	.126**	-		
<i>Aile İklimi</i>	.951**	.391**	.707**	-	
<i>Mutluluk korkusu</i>	-.357**	-.186**	-.172**	-.363**	-

**p<.01

Tablo 6'ya bakıldığında aile iklimi, aile iklimi alt boyutları ve mutluluk korkusu ölçek puan ilişkilerini ortaya koymak üzere yapılan korelasyon analiz sonucunda negatif yönde olumlu bir ilişkinin var olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($r=-.363$, $p<.01$). Yetişkin bireylerin aile iklimi ölçek puanları arttıkça mutluluk korkusu ölçek puanları azalmaktadır. Aile içi ilişkiler alt boyutu, kuşaklararası otorite ($r=.155$, $p<.01$), bilişsel uyum ($r=-.574$, $p<.01$) ve aile iklimi ($r=.951$, $p<.01$) ile pozitif yönde anlamlı bir ilişki var olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mutluluk korkusu, aile içi ilişkiler alt boyutu ($r=-.357$, $p<.01$), kuşaklararası otorite ($r=-.186$, $p<.01$), bilişsel uyum ($r=-.172$, $p<.01$) ile negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Yetişkin Bireylerin Aile İkliminin Mutluluk Korkusu Üzerindeki Etkisinin Yordanmasına Dönük Çoklu Regresyon Bulguların Analizi Sonuçları Tablo 7'de yer almıştır.

Tablo 7: Mutluluk Korkusunun Aile İklimi Üzerindeki Etkisinin Yordanmasına Dönük Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	S.H	β	t	P	İkili r	Kısmi r
Sabit	136.519	1.926		70.888	.000		
Mutluluk korkusu	-.986	.117	-.363	-8.432	.000	-.363	-.363

R= .13 R²= .36
F(1-469)=71.104 P=.000

Aile iklimi ölçeği mutluluk korkusu düzeyini anlamlı bir şekilde yordamaktadır ($R=0.13$ $R^2= 0.36$ $P<0.001$). Mutluluk korkusu değişkeninin aile iklim ölçek varyansının %36'sını ifade etmektedir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenin aile iklimi ölçeği üzerindeki önemi belirtilmiştir. Regresyon katsayısının anlamlılığına yönelik t testi sonuçları ele alındığında aile iklimi değişkenin mutluluk korkusu üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir.

Yetişkin Bireylerin Mutluluk Korkusunun Aile İkliminin Alt Boyutları Üzerindeki Etkisinin Yordanmasına Dönük Çoklu Regresyon Bulguların Analizi Sonuçları Tablo 8'de belirtilmiştir.

Tablo 8: Yetişkin Bireylerin Aile İkliminin Alt Boyutlarının Mutluluk Korkusu Üzerindeki Etkisinin Yordanmasına Dönük Çoklu Regresyon Bulguların Analizi Sonuçları

Değişken	B	S.H	β	t	P	İkili r	Kısmi r
Sabit	31.577	2.090		15.106	.000		
Aile İçi İlişkiler	-.173	.025	-.368	-7.010	.000	-.357	-.309
Kuşaklararası Otorite	-.208	.066	-.136	-3.145	.002	-.186	-.144
Bilişsel Uyum	.092	.085	.057	1.089	.277	-.172	.050

R= .14 R²= .38
F(3-469)=26.746 P=.000

Tablo 8'e bakıldığında aile iklimi ölçeği alt boyutları olan aile içi ilişkiler ve kuşaklararası otorite mutluluk korkusunu anlamlı bir şekilde yordamaktadır ($R=0.14$ $R^2=0.38$, $p<0.001$). Aile içi ilişkiler alt boyutu ile kuşaklararası otorite alt boyutu bu iki değişken birlikte mutluluk korkusu ölçek varyansını %38'ni belirtmektedir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre yordayıcı değişkenlerin mutluluk korkusu üzerindeki öneme bakıldığında; kuşaklararası otorite, aile içi ilişki alt boyutları şeklinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçlarına göre aile iklimi her iki alt boyut değişkenin mutluluk korkusu üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu bulgularda tespit edilmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bireylerin aile iklimi ile medeni durum değişkenine dair yapılan analiz verilerine göre katılımcıların aile iklimi düzeyleri medeni duruma göre farklılaşma olduğu görülmektedir. Bu çalışmada evli bireylerin aile iklimi puanları bekarlar bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Evlilik, birey de sorumluluk bilincini oluşturması, aile içinde iletişim ve uyumu sağlamasından dolayı aile iklimi evli olan bireylerin puanları daha yüksek olduğu söylenebilir. Bulgur (2023) yaptığı çalışma sonucunda aile iklimi ile medeni durum arasında anlamlı farklılaşma olduğunu tespit etmiştir. Evli bireylerin aile iklim puanları bekarlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bireylerin mutluluk korkusu ile medeni durum değişkenine dair yapılan analiz veri sonuçlarına göre anlamlı farklılaşma olmadığı görülmektedir. Şibka (2022) yetişkinlerin mutluluk korkusu ile medeni durum değişkenine

dair analiz verilerine göre katılımcıların mutluluk korkusu ile medeni durum değişkeni arasında farklılaşma olmadığı tespit etmiştir.

Yetişkin bireylerin aile iklimi ile yaş değişkeni analiz verilerine göre katılımcıların aile iklim özellikleri yaşa göre farklılık göstermektedir. Buna göre 32-35 yaş üstü katılımcıların 18-22 yaş, 23-27 yaş ve 28-31 yaş aralığı katılımcılara göre aile iklim düzeyi daha yüksek bulunmuştur. Bu araştırma analizleri sonucunda yaş arttıkça bireylerin aile iklimi düzeylerinde de artış olduğu görülmektedir. Bireyin aile içi iklimi ve uyumu sağlamasından, yaşa bağlı yaşam deneyimlerine sahip olmasından kaynaklı olabilir. Akpınar (2021) genç yetişkinlerde aile iklimi yönelik yaptığı çalışmada aile ikliminin yaş değişkeni analiz verilerine göre aile iklimi yaş değişkenine göre farklılaştığını tespit etmiştir. Buna göre 21 ve daha küçük yaş katılımcıların diğer yaş aralığına göre aile iklimi puanları düşüktür. Bu verilerin sonuçları bu çalışmayı destekler niteliktedir. Bireylerin mutluluk korkusu ile yaş değişkenine göre değişip değişmediğine dair yapılan analiz verilerine göre katılımcıların mutluluk korkusu ile yaş değişkeninin anlamlı farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Buna göre 18-22 yaş aralığındaki katılımcıların 23-27 yaş, 18-31 yaş ve 32- 35 yaş aralığındaki katılımcılar göre anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerinin yaşam doyumu ile mutluluk korkusu düzeyine dair yapılan çalışmada mutluluk korkusu yaş değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. 18-25 yaş aralığındaki katılımcıların 26 yaş ve üstü katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Tunç, 2020).

Bireylerin aile iklimi ile gelir düzeyi değişkenine dair yapılan analiz verilerine göre aile iklimi ve gelir düzeyi anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Buna göre gelir düzeyi yüksek olanların orta ve düşük düzeye sahip olanlara göre daha yüksek tespit edilmiştir. Arslan (2021) yaptığı çalışmada aile iklimi ve gelir düzeyi değişkenine göre yapılan analiz verilerine göre aile iklimi ile gelir düzeyi arasında olumlu bir ilişki olduğu veriler sonucunda ulaşılmıştır. Bireylerin mutluluk korkusu ile gelir düzeyi değişkenine dair yapılan analiz verilerine göre mutluluk korkusu ve gelir düzeyi ile farklılaştığını olduğu tespit edilmiştir. Buna göre düşük düzey katılımcıların mutluluk korkusu orta ve yüksek düzeye göre daha yüksek bulunmuştur. Kulbaş (2022) özel gereksinimli çocuğu olan annelerin mutluluk korkusuna yönelik çalışmada mutluluk korkusu ile gelir düzeyine dair anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.

Yetişkin bireylerin aile iklimi ile eğitim durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığına dair yapılan analiz verilerine göre aile iklimi ve eğitim durumu değişkeni göre farklılaştığı sonucu veriler doğrultusunda bulunmuştur. Buna göre eğitimi lisans ve lisansüstü olan katılımcıların ilkökul-ortaokul ve lise düzeyine göre daha yüksek bulunmuştur. Akpınar (2021) genç yetişkinlere yönelik yaptığı çalışmada analiz aile iklimi ile eğitim seviyelerine göre anlamlı farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Lise mezunu katılımcıların ortalamaları diğer katılımcılara göre daha düşük olduğu veriler sonucunda ulaşılmıştır. Bireylerin mutluluk korkusu ile eğitim düzeyi değişkenine göre değişip değişmediğine dair yapılan analiz verilerine göre mutluluk korkusu ile eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu analizler sonucunda ulaşılmıştır. Buna göre ilkökul-ortaokul düzeyindeki katılımcıların lise ve lisans-lisansüstü katılımcılara göre olumlu düzeyde farklılaşma sonucuna ulaşılmıştır. Erkoç, Lotfi ve Danış (2021) aile uyumu, mutluluk korkusu ve psikolojik iyi oluşa dair yapılan analiz verilerine mutluluk korkusu ile eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılaşma olduğunu tespit etmiştir. Lisansüstü katılımcıların diğer katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Bireylerin aile iklimi ile ebeveyn birliktelik durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığına dair yapılan analiz verilerine göre katılımcıların aile iklim ile ebeveyn birliktelik durumu değişkenine göre farklılaştığı söylenebilir. Buna göre ebeveynleri vefat etmiş katılımcıların evli ve birlikte olan, boşanmış, evli ama ayrı evde yaşamış katılımcılara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aile iklimi ve ebeveyn birliktelik değişkenine göre farklılaşmadığı çalışmalarda mevcuttur. Yılmaz (2020) e-spor oyuncularının algıladıkları sosyal destek, aile iklimi ve yetişkin bağlanma stillerinin oyun bağılısı üzerinde yapılan analiz verilerine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bireylerin mutluluk korkusu ile ebeveyn birliktelik durumu değişkenine göre değişip değişmediğine dair yapılan analiz verilerine göre katılımcıların mutluluk korkusu ile ebeveyn birliktelik durumu değişkeninin farklılaştığını tespit etmiştir. Buna göre ebeveynlerin evli ama ayrı yaşayan katılımcıların, ebeveyn vefat etmiş, evli birlikte olan ve boşanmış bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Bireylerin aile iklimi ile ebeveyn birliktelik durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığına dair yapılan analiz verilerine göre katılımcıların aile iklim ile ebeveyn birliktelik durumu değişkenine göre farklılaştığı söylenebilir. Buna göre ebeveynleri vefat etmiş katılımcıların evli ve birlikte olan, boşanmış, evli ama ayrı evde yaşamış katılımcılara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bireylerin mutluluk korkusu ile ebeveyn birliktelik durumu değişkenine göre değişip değişmediğine dair yapılan analiz verilerine göre katılımcıların mutluluk korkusu ile ebeveyn birliktelik durumu değişkeninin farklılaştığını tespit etmiştir. Buna göre ebeveynlerin evli ama ayrı yaşayan katılımcıların, ebeveyn vefat etmiş, evli birlikte olan ve boşanmış bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu aile iklimi puanları ile mutluluk korkusu puanları arasında negatif yönde olumlu ilişki olduğu görülmektedir. Aile iklimi puanları arttıkça mutluluk korkusu puanları düşük olduğu görülmektedir. Aile iklimi alt boyutu ile mutluluk korkusu puanları arasında negatif yönde ilişki olduğu tespit edilmiştir. Mutluluk depresif, kaygı gibi olumsuz duygularla negatif ilişki olduğu belirtilmiş, nevroitik kişilik özelliğine sahip bireylerin mutluluk düzeyleri ile negatif ilişki olduğu tespit edilmiştir (Diener vd., 1999). Bu verilerin sonucundan olumlu ve sağlıklı aile ikliminde yetişen bireylerin mutluluk korkularının daha az olduğu söylenebilir. Erkoç ve diğerlerin (2021), aile uyumu ile mutluluk korkusuna yönelik yaptığı çalışmada aile uyumu ile mutluluk korkusu arasında negatif yönde düşük bir ilişki olduğu veriler sonucunda tespit etmiştir. Bu veriler sonucunda bireylerin uyumlu bir aile ortamına sahip olması ve birey üzerindeki olumsuz etkilerin yok edilmesi, bireyin mutluluk korkusunu azaltmaya yönelik bir olumlu bir etki oluşturacağı söylenebilir.

Bu çalışmada Aile iklimi ölçeği mutluluk korkusu düzeyi üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir. Mutluluk korkusu değişkeninin aile iklim ölçek varyansının %36'sını ifade etmektedir. Aile iklimi değişkeninin mutluluk korkusu üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Yiğit (2023) aile uyumu ile mutluluk korkusu ölçeğinin yapılan analiz sonuçlarına göre aile uyumu ile mutluluk korkusuna yönelik yordayıcı olmadığını belirtmiştir. Aile uyumu, mutluluk korkusunu yordamadığını ifade etmiştir. Mutluluk ve mutluluk korkusu bireyin içinde bulunduğu aile ortamından etkilendiğini ifade etmiştir.

Aile iklimi ölçeği alt boyutları olan aile içi ilişkiler ve kuşaklararası otorite mutluluk korkusunu anlamlı bir şekilde etkilediği görülmektedir. Adı geçen iki değişken birlikte mutluluk korkusu ölçek varyansını %38'ni açıklamaktadır. Mutluluk korkusu üzerindeki önem sırası; kuşaklararası otorite, aile içi ilişki alt boyutları şeklindedir. Aile iklimi her iki alt boyut değişkeninin mutluluk korkusu üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Mutluluk korkusunun bireyler üzerinde olumsuz etkilerin yok edilmesi, uyumlu aile yapıları ve bireylerin psikolojik iyilikler ve ayrıca aile ve toplum üzerinde etkisi olduğu görülmektedir. Yapılan analiz verilerin sonuçlarına göre aile uyumu ve mutluluk korkusunun anlamlı yordayıcıları olduğunu belirtmektedir (Erkoç, Lotfi ve Daniş, 2021).

Aile içi ilişkiler, aile uyumu ve aile içi ilişkilerde düzenin az olduğu olumlu bir aile iklimi oluşturmak ve ayrıca aile kurumunun sürekliliğini sağlanması açısından olumlu bir psiko-eğitim süreci ile bireyin aile iklimi, kuşaklararası ilişkileri ve aile uyumunun önemini vurgulamayı amaçlanmaktadır. Aile kurumun iyileşmesi toplumsal ve kültürel bir etki olacağı ve rehabilite edici bir hizmet sunulması amaçlanmaktadır. Yetişkin bireylerde mutluluk korkusunda kaynaklı olumsuz duygu, depresyon, stres ve anksiyete ortaya çıkması ve bunları önlemeye yönelik eğitim programları, sakin ve huzurlu olmaya dayalı terapi ve psiko-eğitim programları önerilebilir. Bu çalışma 470 yetişkin bireyle sınırlıdır. Farklı yaş ve örneklem grupları üzerinde yapılması mümkündür.

KAYNAKÇA

- Björnberg, Å., & Nicholson, N. (2007). The family climate scales—Development of a new measure for use in family business research. *Family Business Review*, 20(3), 229-246.
- Van Steijn, D. J., Oerlemans, A. M., van Aken, M. A., Buitelaar, J. K., & Rommelse, N. N. (2015). The influence of parental and offspring autism spectrum disorder (ASD) and attention-deficit/hyperactivity disorder (ADHD) symptoms on family climate. *Journal of Child and Family Studies*, 24(7), 2021-2030.
- Gönül, B., Işık-Baş, H. ve Şahin-Acar, B. (2018). Aile İklimi Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik açıdan incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(50), 165-200.
- Goldberg, I., & Goldberg, H. (2008). *Family therapy: An overview*.
- Gilbert, P., McEwan, K., Catarino, F., Baião, R., & Palmeira, L. (2014). Fears of happiness and compassion in relationship with depression, alexithymia, and attachment security in a depressed sample. *British Journal of Clinical Psychology*, 53(2), 228-244.
- Joshanloo, M., & Weijers, D. (2014). Aversion to happiness across cultures: A review of where and why people are averse to happiness. *Journal of happiness studies*, 15(3), 717-735.
- Joshanloo, M. (2013). The influence of fear of happiness beliefs on responses to the satisfaction with life scale. *Personality and Individual Differences*, 54(5), 647-651.
- Yildirim, M. (2019). Mediating role of resilience in the relationships between fear of happiness and affect balance, satisfaction with life, and flourishing. *Europe's Journal of Psychology*, 15(2), 183-198.
- Diener, E., & Seligman, M. E. (2002). Very happy people. *Psychological science*, 13(1), 81-84.

- Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological bulletin*, 125(2), 276-302.
- Erkoç, B., Lotfi, S., ve Danış, M. Z. (2021). Aile uyumu, mutluluk korkusu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin tespit edilmesine yönelik bir araştırma. *Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Arşivleri*. 8(3), 175-181.
- Bulgur, S. (2023). *Bireyin içine doğduğu aile iklimi ile benlik gelişimi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Demiroğlu Bilim Üniversitesi Uygulamalı Psikoloji Anabilim Dalı.
- Şibka, D., (2022). *Yetişkinlerde bazı demografik değişkenlerle mutluluk korkusu, aleksitimi, depresyon ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gedik Üniversitesi Klinik Psikoloji Bilim Dalı.
- Akpınar, Ş. N. (2021). *Genç yetişkinlerde aile iklimi ile duygu durumları arasında sahte benlik algısının aracı rolü*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Tunç, A. Ç. (2020). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumu ile mutluluk korkusu düzeylerindeki ilişkinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 57-68.
- Arslan, A. (2021). *Okul öncesi ve ilkokullarda uygulanan değer odaklı aile eğitim programının anne babalık becerilerine, aile iklimine ve değer odaklı yaşama etkisi*. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Temel Eğitim Anabilim Dalı.
- Kulbaş, E. (2022). Özel Gereksinimli Çocuğu Olan Annelerin Mutluluk Korkusu ve Şükran Düzeylerinin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 1501-1527.
- Kaplan, M. (2019). *Üniversite öğrencilerinin algıladıkları aile iklimi, kuşaklararası ilişkiler ve aile uyumunun değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı.
- Yiğit, M.Ç., (2022) *Yetişkinlerin ilişki rol beklentilerinin yordamasında aile iklimi ve romantik ilişkideki bağlanma stillerinin rolü*. Yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı.